

Postanowienie z dnia 12 lutego 1999 r.

II UKN 668/98

Roszczenie o "ustalenie prawa do skierowania na badanie lekarskie przez organ rentowy" nie jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 476 § 2 KPC i tak sformułowany wniosek (odwołanie) podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 KPC.

Przewodniczący: SSN Zbigniew Myszka, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Maria Tyszel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 12 lutego 1999 r. sprawy z wniosku Krzysztofa G. przeciwko Wojewódzkiemu Sztabowi Wojskowemu w T. o jednorazowe odszkodowanie, na skutek kasacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 25 września 1998 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

o d d a l i ć kasację.

U z a s a d n i e n i e

Pismem z dnia 28 stycznia 1998 r. Krzysztof G. domagał się nakazania Wojewódzkiemu Sztabowi Wojskowemu w T. skierowania go do Komisji Lekarskiej d/s Inwalidztwa i Zatrudnienia na badania celem stwierdzenia procentowego uszczerbku na zdrowiu poniesionego w wyniku wypadku, jak zdarzył się w 1964 r. w czasie odbywania przez niego zasadniczej służby wojskowej. Wojewódzki Sztab Wojskowy w T. wniósł o odrzucenie pozwu, podnosząc zarzut powagi rzeczy osądzonej.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu po rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 15 kwietnia 1998 r. [...] odmówił Krzysztofowi G. ustalenia procentowego uszczerbku na zdrowiu i prawa do jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem jakiego doznał podczas odbywania służby wojskowej w dniu 24 kwietnia 1964 r. Sąd Wojewódzki nie uwzględnił wniosku organu

rentowego o odrzucenie odwołania ze względu na powagę rzeczy osądzonej uznając, iż jakkolwiek w rozpatrywanej sprawie występuje tożsamość stron i przedmiotu sporu, to jednak nastąpiła zmiana stanu faktycznego w stosunku do tego, który był podstawą rozstrzygnięcia w sprawie [...] Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, bowiem powód orzeczeniem komisji lekarskiej z dnia 21 grudnia 1994 r. został zaliczony do II grupy inwalidów w związku ze służbą wojskową. Traktując pozew Krzysztofa G. jako skargę na „milczenie” organu rentowego - stosownie do art. 477⁹ § 4 KPC Sąd pierwszej instancji rozpoznał sprawę merytorycznie. Nie uwzględniając żądania Sąd ten miał na uwadze niespełnienie przez zainteresowanego warunków do uzyskania odszkodowania w 2-letnim terminie wyznaczonym rozporządzeniem MON.

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, po rozpoznaniu apelacji Krzysztofa G., postanowieniem z dnia 25 września 1998 r. [...] uchylił zaskarżony wyrok i odrzucił odwołanie. Sąd ustalił, że między tymi samymi stronami o to samo roszczenie, tj. o prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku podczas odbywania służby wojskowej w 1964 r. toczyło się postępowanie przed sądami pierwszej i drugiej instancji zakończone prawomocnym wyrokiem z dnia 9 marca 1994 r. [...] Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie. W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, że stosownie do art. 366 KPC wyrok ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Poza sporem jest okoliczność, że stronami sporu w niniejszej sprawie byli i są w dalszym ciągu - z jednej strony Krzysztof G., a z drugiej Wojewódzki Sztab Wojskowy w T., przedmiotem zaś rozstrzygnięcia były uprawnienia zainteresowanego do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku w czasie służby wojskowej w 1964 r. Za błędny uznał Sąd Apelacyjny wyrażony przez Sąd pierwszej instancji pogląd, że w sprawie zaistniały przesłanki do merytorycznego rozpoznania sprawy ze względu na zmianę stanu faktycznego, polegającą na uznaniu wnioskodawcy przez Obwodową Komisję Lekarską do spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia orzeczeniem z dnia 21 grudnia 1994 r. za inwalidę II grupy w związku ze służbą wojskową. Prawdą jest, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (a rozpatrywana sprawa mieści się w kręgu szeroko rozumianych spraw z ubezpieczenia) istnieje ograniczenie stabilności prawomocnych decyzji organów rentowych i wyroków sądowych w tych sprawach, skoro w przypadku nowych dowodów i nowych

okoliczności faktycznych istnieje możliwość ponownego rozpoznania sprawy. Dopuszczalność ponownego ustalenia prawa do świadczeń wymaga jednak przedłożenia nowych dowodów lub ujawnienia nowych okoliczności istniejących przed wydaniem prawomocnej decyzji organu rentowego, lub prawomocnego orzeczenia sądowego. Nie budzi wątpliwości fakt, że uznanie wnioskodawcy za inwalidę II grupy w grudniu 1994 r., a więc po uprawomocnieniu się wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie nie jest nowym dowodem, czy nową okolicznością istniejącą przed wydaniem wspomnianego orzeczenia.

W konkluzji swego orzeczenia Sąd Apelacyjny uznał, że wniosek Krzysztofa G. o przyznanie jednorazowego odszkodowania należało już w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji odrzucić jako niedopuszczalny, bowiem wobec prawomocnego osądzenia sprawy rozstrzygnięcie sporu od nowa nie jest możliwe i Sąd Wojewódzki powinien był, stosownie do art. 199 § 1 pkt 2 KPC, odwołanie odrzucić, a skoro tego nie uczynił, Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok i odwołanie odrzucił na podstawie do art. 386 § 3 KPC.

Pełnomocnik Krzysztofa G. w kasacji od tego postanowienia wniósł o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu. Jako podstawę kasacji wskazał naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy przez błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie art. 199 § 1 pkt 2 KPC.

Rozpoznając kasację Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Kwestionując ustalenie Sądu Apelacyjnego, że w sprawie istnieje powaga rzeczy osądzonej wnoszący kasację argumentuje, że przedmiotem roszczenia wnioskodawcy nie było jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku podczas odbywania służby wojskowej w 1964 r., lecz: „ustalenie prawa do skierowania go na badania lekarskie”. Zarzut ten jest bezprzedmiotowy bowiem tak sformułowane roszczenie nie jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych podlegającą rozpoznaniu przez sądy pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z art. 476 § 2 KPC przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych dotyczących, między innymi odszkodowań przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą

wojskową (pkt 5). Kierując zainteresowanego lub odmawiając skierowania na badanie lekarskie organ rentowy ten nie wydaje decyzji w rozumieniu powołanego przepisu i art. 477⁸ KPC. Działanie organu rentowego w tym zakresie nie podlega kontroli sądowej; może być kwestionowane wyłącznie w sposób przewidziany w postępowaniu przed organem rentowym. Z tej samej przyczyny bezpodstawne było rozpoznanie sprawy przez Sąd pierwszej instancji w trybie art. 477⁹ § 4 KPC.

Przyjmując za zasadny zarzut, iż Sąd Apelacyjny niewłaściwie określił przedmiot sporu, w świetle powołanych przepisów należy przyjąć, że „odwołanie” Krzysztofa G. podlegało odrzuceniu na mocy art. 199 § 1 pkt 1 KPC a zaskarżone postanowienie odpowiada prawu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 393⁸ § 2 i 393¹² KPC orzekł jak w sentencji postanowienia.

=====